

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan zvečer, izimā nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 18 gld., za četr leta 8 gld. 80 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poštnina znaša.

Za oznanila plačuje se od četristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenskrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12.

Upravnštvo naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabilo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim je potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponovite, da pošiljanje ne preneha in da dobē vse številke.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Vse leto ... gld. 18.— | Četr leta ... gld. 8-30

Pol leta ... „ 8-50 Jeden mesec. „ 1-10

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četr leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Vse leto ... gld. 15.— | Četr leta ... gld. 4.—

Pol leta ... „ 8— Jeden mesec. „ 1-40

Naročuje se lahko z vsakim dnevom, a hkrat se mora poslati tudi naročnina, drugače se ne osramo na dotično naročilo.

Upravnštvo „Slovenskega Naroda“.

V Ljubljani, 2. septembra.

Mej Avstro-Ogersko in sosedno Italijo utegne nastati resen razpor. Italijanski politiki in njih glasila kriče srđito, da namerja Avstro-Ogerska po nedopustnih ovinkih razveljaviti slavnoznamo določbo glede znižane carine na italijanska vina, določbo, ki je velevažen del na vspomlad sklenjene trgovinske pogodbe, in kateri so se z malimi izjemami najodločne protivili interesovani krogi. Vlada odredila je namreč, da velja ta določba v trgovinski pogodbi, znana kot vinska klavzula, samo za tista italijanska vina, katerih alkoholova vsebina znaša vsaj 15 volumnih odstotkov in katera se uvažajo v sodih. Trgovinska pogodba, kjer določa carino na 5-77 lir oziroma 3-20 gld. dela mej avstrijskimi in italijanskimi vini bistveno razliko. Gleda italijanskih vin določa namreč, da so znižane carine deležna vse vina, ki se uvažajo v malih ali velikih sodih (importes en fûts et futailles) dočim o avstrijskih vinih ni nikjer dobiti take izrecne določbe, kajti v trgovinski pogodbi priznava se znižana carina vsem avstrijskim vinom brez razločka, (a tous les vins provenant de l' Autriche - Hongrie.)

LISTEK.

Milanska zarota.

Zgodovinska povest. Spisal Lajoš.

(Dalje in konec.)

Danes imeli so prvi sestanek. „Filippo, pojdi na stražo. Kakor hitro količaj sumljivega opaziš, nas takoj sporazuni,“ veli Olgiati.

Sluga odide.

„Sedaj smo sami,“ prične Girolamo. Čas je kratek, nevihta ponehava in se umika bliščecim zvezdam. Hiteti moramo, da nas ne prebiti svitloba in ne ovadi našega sestanka.

„Pri truplu moje mrtve sestre, tvoje zarenke, Lampugnani, in tvoje priateljice, Visconti,“ nadaljuje, „prisegel sem, da prej ne mirujem, dokler ne maščujem njene smrti. Ti, Visconti, si čul mojo prisego. Maščeval pa ne bom samo sestre, maščeval bom Milan in oprostil domovino, katero zatira ta trinog. Maščeval bom oropane device, onečaščene žene, trpinčene sopruge in umorjene domoljube. Ti, Visconti, storil si ta čas isto prisego in ti, Lampugnani, storil jo boš sedaj. Ali si pripravljen?“

„Sem.“

„Geslo naše je smrt ali sloboda.“

„Prisezi.“

„Prisežem: zvest do zadnjega diha delovati hočem, da maščujem smrt Emilije Olgiati, maščevati hočem vse žene, vse trpinčene sopruge, vse nedolžno umorjene domoljube.“

„Čuli smo twojo prisego,“ govori Olgiati.

„Kako kazem prisodiš vojvodi? Govori Visconti.“

„Smrt.“

„In ti, Lampugnani?“

„Smrt.“

„In jaz? Smrt! Smrt naj zadene zlostinka, s smrtjo naj pobota svoje krivice, s krvjo naj plača krv.“

„Ali ga usmrtilo sami ali najamemo druge?“ pravi Olgiati.

„Sami ga usmrtilo,“ odgovori Visconti.

„Sami ga usmrtilo,“ ponavlja Lampugnani.

„Njegovo zločinstvo je zadelo nas, a naša kazem naj zadene njega. Hrepenim po trenutku, ko mu zasadim bodalo v prsi, da maščujem njo — Emilijo,“ konča z votlim glasom Lampugnani.

„Kako in kedaj izvršimo to?“ pravi Olgiati.

„Dne 26. grudna,“ odvrne Visconti. „Ta dan pride vojvoda k službi Božji v stolno cerkev. Nam,

prepové uvažanje takšnega piva, to isto ukreniti tudi gledé domačega piva.

Že iz teh kratkih podatkov je vidno, da utegnejo carinske diferencije roditi še obilo sitnosti, zlasti ker ne mara nobena država popustiti. Italija ne, ker grē za nje korist, Avstrija ne, ker se naslanja na čisto in jasno pravo. Vse kaže, da se bode zateči h kakemu nepristranskemu razsodniku, ker sicer bi nastala prenevarja carinska borba.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 2. septembra.

Deželni zbori.

Grof Taaffe ni ustregel nikomur, ko je ukrenil sklicati deželne zbore začetkom tega meseca. Deželni odbori nimajo še nič pripravljenega gradiva, vlada pa tudi ne. Vsled tega so nekateri odbori prosili, naj se ali za september sklicano zasedanje odloži do meseca decembra, ali pa naj vlada poskrbi svojih predlog. Vidi se jasno, da je bilo sklicanje dež. zborov prenaglijeno. Vlada hotela je ustreči želji teh zastopov, ki so protestovali zoper to, da jim vlada krči ustavno določeno delovanje in tudi javnemu mnenju, ki je tirjalo, naj se skličejo deželni zbori. Sedaj, ko se je to zgodilo, pa izgori navedenih razlogov ni nihče zadovoljen, najmanj pa Poljaki.

Poljaki in levica.

Oficijozemu Dunajskemu „Tagblattu“ piše se iz Lvova gledé Plenerjevega govora v Hebu prav rezko in določno: iz aliancje levica Poljaki ne bo nič! Levčarji ostanejo naj, kjer so sedaj, Poljaki pa bodo hodili svojo pot. Zlasti neugoden utis je naredila trditev Plenerjeva, da bi levčarji dobili še jednega zastopnika v ministerstvu, če bi bil kdo imenovan naslednikom Pražaka. Poljaki niso po odstopu Dunajevskega niti po imenovanju Kuenburga zahtevali kaj takega, čeprav se je s tem razmerje v ministerstvu izdatno premenilo in to Poljakom na škodo. Tudi Bilinskega so se levčarji branili in še marsikatero drugo vprašanje loti Poljake od levčarjev. Če pa zahtevajo levčarji, da bodo polovica ministrov na njihovi strani, naj nikar ne računajo na pomoč Poljakov.

Jezuvičska gimnazija.

Veliko senzacijo vzbudila je naredba naučnega ministerstva, s katero se je dalo nižji gimnaziji jezuvičski v Kalksburgu pravica javnosti na dobo

sinovom najplemenitnejših rodbin, pristoja prostor poleg njega, tam ga umorimo, drugje ga ne moremo.“

„Jaz ga prvi zabudem, da maščujem nevesto,“ govori Lampugnani.

„Jaz drugi, da maščujem sestro.“

„Jaz tretji, da maščujem domovino,“ pristavi Visconti.

„Ko bode to končano, hitimo na prosto ter razglasimo prostost.“

„Da, tako naj bo,“ pravi Lampugnani. „Milan naj bo prost. Zaradi Sforcev je zgrešil svojo pot, zgine naj.“

„Prijatelja,“ povzame besedo Olgiati, „načrt je narejen, uloge razdeljene. Ako se nam posreči, nas bode domovina blagrovala. Sešli se ne bodemo prej, nego na dan maščevanja. Naj pride, kar hoče — mi ostanemo zvesti do smrti.“

„Da, do smrti.“

„Prisezimo.“

Tri bodala zabliščala so v svitu plamenice.

„Ali prostost ali smrt!“ govori Olgiati.

„Ali prostost ali smrt!“ ponavljata Visconti in Lampugnani.

treh let. Ker se je letos na spomlad dalo jednakov dovoljenje tudi jezuiti zasebni gimnaziji v Feldkirchu na Predarškem, treba samo še oživiti tisto v Lincu in imeli bodo jezuitje zopet vse gimnazije, katere so imeli prej. — V nemško liberalnih krogih vzbudila je ta ministerska naredba kaj neugodnih čustev.

Vnanje države.

Kriza v Srbiji.

Kakor v Belem gradu tako so se radikalci začeli tudi po deželi pripravljati na odločilni boj. Gibanje je jako živahno in spomina vredno ter značilno je to, da je zavladala mej radikalci popolna sloga. Vršili so se že razni volilski shodi in povsod vzprejeli resolucije v tistem zmislu kakor v Belem gradu. V Kragujevcu se je ondotni paroh Barjaktarovič, ki je bil izstopil iz radikalnega kluba radi Pasića, zopet radikalcem pridružil, in prav tako zgodilo se je tudi v Čupriji, kjer je Dimitrije Katić, Pasićev tekmec, brezpogojno ustupil v radikalne vrste.

Antisemitizem v Švici.

V Švici živi primeroma le malo židov in ker veliki kapital ni v njihovih rokah, se tudi antisemitizem ni tako silovito razvil, kskor drugod. Vzlic temu pa židje tudi v Švici niso priljubljeni. Zveznemu svetu došla je od 71.246 Švicarjev podpisana prošnja, naj se uvrsti v ustavo določba, da je živali, predno se zakoljejo, omotiti. Ta prošnja, o kateri bode narod javno glasoval, naperjena je zoper žide, ki po zapovedi svojega ritusa živalij ne omotijo, predno jih zakoljejo. Židje se seveda močno upirajo tej določbi, a to jim ne bo nič pomagalo.

Prvi slovenski katoliški shod v Ljubljani.

V Ljubljani, 2. septembra.

O drugem slovesnem shodu dopoludne 31. avgusta smo dobili naslednje poročilo:

Prvi govoril je tako mirno gospod kanonik dr. Križanič iz Maribora. Oslanjal je svoj mnogo odobrovani govor na Slomškov izrek: „Pustite Slovencem vero in govor njih“ ter izrekel željo, naj bi se podrla stena, ki je mej Slovenci in naj bi si vsi podali bratsko roko, kajti globoko njega žali preprič. Narodnost brez vere katoliške je in ostane le zmirom divjak in če vzraste še tako visoko in ima cvetja kakor bi jo sneg pobelil, rodil bode le same lesnike. — O verski šoli govoril je potem kanonik Klun Šedokaj mirno, seveda ne brez napadov na naprednjake, naučitelje in na slovenske poslance, ki niso prišli na shod. Učitelje je dolžil, da prav za prav le iz njih krogov prihajajo napadi na duhovnike po slovenskih časnikih. Gleda slovenskih poslancev je rekel, da so tudi oni mlačni glede verske šole in to dokazuje tudi njih nenavzočnost na kat. shodu. Ako bi šlo za kak jugoslovanski klub, po katerem bi se širile starčevičanske ideje, tedaj bi na shod prišli vsi, a tudi drugi; ker pa danes gre za katoliško stvar, glejte! ni nobenega. — Res stvarno je govoril župnik Einspieler za versko in narodno šolo. Slikal je zatiranje slovenskega naroda na Koroškem, ter prepričevalno priporočal složnost mej Slovenci. — Na vrsto je potem prišla krščanska veda in umetnost. Tu je nastopil dr. Mahnič. Pričel je s citatom: „Ich sage dir, ein Kerl der speculiert“ i. t. d., katerega je bil proti njemu sprožil „Slov. Narod“, in dospel je od medveda, plešočega po Gorici, preko orangutanga, Schoppenhauerja, Darwina itd. srečno

do prave krščanske filozofije in vede sv. Tomaža Akvinskega. Delil je zborovalce katoliškega shoda v črne (duhovne) in bele (lajike), trdil je da slovenski radikalci in liberalci nazivajo udeležence shoda „norci“, napadal je prof. Stritarja in konečno izjavil da nasprotuje vsem govornikom, ki so govorili o kaki slogi, o sporazumlenji, kajti on to le pozna, ako se vsi podvržejo načelom katolikov, drugače ne. Seveda je šiba, s katero je pretepal dr. Mahnič liberalce, na vse strani se kar šibila. Ljubezni in sprave brez načela on ne pozna in okončal je: „Christus vincit, Christus regnat, Christus imperat!“ Prostovoljnem in neprostovoljnem šalam dra. Mahniča se je občinstvo smejal, ogromna večina pa njegovih filozofičnih promenad niti razumela ni in mlači fanatiki dajali so znamenje za aplavdovanje — slabemu govorniku. — Potem je govoril kanonik g. Flis iz Ljubljane o umetnosti jako stvarno. Tožil je le, da so se, česar doslej v Slovencih ni bilo, začele tudi izpostavljati na javnih poslopjih nenaslavne podobe n. pr. na gledališči. Če je že od zunaj tako, kako bode šele znotraj in kakšna bo veda in omika v tem bramu? Ali se ne bode kmalu zahtevala tudi nenanavstvena biša v Ljubljani? Resolucije so se potem sprejele in zbor se je končal ob 1. uri popoludne.

Iz odseka za šolo.

— 30. avgusta.

(Dalje.)

Dr. Šusteršič pravi, da so pravila družbe sv. Cirila in Metoda morda dobra, a pravila ne dajo življenja društvu, prava podlaga društvu je vodstvo. Osobe dajejo vsaki napravi, vsakemu društvu življenje, in kakor je sedaj sestavljen vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda mora se reči, da je v rokah slovenskega liberalstva. (Burno, frenetično pritrjevanje. Klici: Res je! Sramota!) A v takih rokah postane družba z najboljšimi pravili nevarno sredstvo in tega se mi bojimo. (Občeno pritrjevanje.) Dasi se doslej še ni zgodilo nič napačnega pri družbi (Sic! Op. por.), vendar, dokler bode vodstvo v tachih rokah kakor doslej, ne more in ne sme noben katoličan v družbo imeti zaupanja. Nič ne hodimo, kakor mačka okoli vrele kaše, jasnosti nam je treba in doli s krinko! (Burno pritrjevanje.) Ko je pripravljalni odbor I. slov. katoliškega shoda razpravljal vprašanje kat. učiteljske pripravnice ali semeniča obrnil se je do vodstva družbe sv. Cirila in Metoda in povabil je, naj mu izbere in nazsani govornika. Vodstvo je izjavilo, da ne bi bil za to nalogu nikdar tako umesten kakor deželni poslanec g. Svetec. (Več klicev: Bog ga živi! in oporekanje.) Dr. Šusteršič: No le počakajte z živoklici, booste že potlej slišali! Veseli smo bili, da se je izvolil g. Svetec za govornika, o katerem smo znali, kako lepo je govoril pri pogrebu rajnkega dra. Bleiweisa, ko mu je klical za slovo: „Dragi Janez, z Bogom! Zapustil si nas, a vedno ostanemo zvesti tvojemu geslu: „Vse za vero, dom, cesarja!“ Pripravljalni odbor je gospoda Svetca povabil, naj razvije svoja načela. Pričel je in vprašan, kako misli v verskih rečeh, izjavil je: „Vera pri meni ni na dnevnem redu!“ (Osorni klici: Ni res! Sramota!) Dr. Šu-

steršič: „Jaz se ne lažem nikdar, se nisem in se ne bom!“ (Smeh in nekoliko protestovanja.) Dr. Šusteršič: Če mislite tako govoriti, pojrite v vredništvo „Slovenskega Naroda“*) Če vera ni na dnevnem redu, no potem pojdim domu. (Burno pritrjevanje in ploskanje.) Rekel je še Svetec: „Tek zgodovine je tak, da se klanja narodnosti!“ Tako je govoril mož, katerega celo radikalci imenujejo klerikalca, mož, ki velja za kristalizovano slovensko pamet, mož, ki ima odlični upliv pri nasproti nam stranki. Kaj pomaga, če doma pred Kristusom klečim, če pa nimam poguma stati i v javnosti za sv. vero, kar je dokazal gosp. Svetec najbolje, ko je zapustil dvorano deželnega zborna, ko je bilo glasovanje za versko šolo. Gospode, ki imajo vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda, zatrjujem: kmalu bodo osamljeni ostali (Frenetičen aplavz in ploskanje), kajti napeli bodemo vse sile, da bode družba ta pri II. slov. kat. shodu v pravih rokah. Povzdignenim glasom okončuje dr. Šusteršič: Takrat bomo mi za družbo agitovali po celi deželi, po cerkvah bodovali na birali za družbo, tudizadnji krajcar uboge vdove naj gre za to! (Burno odobravanje in ploskanje.)

Arhivar in kurat g. Ant. Koblar iz Ljubljane: Meni se pač ne zdi umestno, da mlači človek tako govoriti o zasluznem možu (Huronsko vpitje in prerekanje. Vpitje: Ni treba nič govoriti! Predsednik Klun zvoni v jedno mer in skuša govoriti in pomirjevati, a vse zaman). Ko konečno vpitje vender preneha in predsednik Klun prosi, naj se dá govorniku govoriti, nadaljuje g. Koblar, ki je stal ves čas mirno, a z obrazom, raz kateri je bilo brati notranjo bolest zaradi ravnanja sobratov in reče:) Gospodje, glejte, da se ne bode maščevalo, kar delate! (Prerekanje.) Ruvajte ljudi, a pšenico pustite! Meni je častiti duhovnik rekel, da tako vernih katolikov kot je g. Svetec, je malo. (Dr. Šusteršič klici: Žalostno! kaj pa načelo?) Jaz, kot duhovnik in Slovenec Vas prosim, ne metajte mož proč, ki so verni katoličani. Če bodete tako ravnali, bodovali družbo sv. Cirila in Metoda razrušili; pustite jo tako, kakor je zdaj! (Glasno prerekanje in vpitje; skupni klici: Nikdar! Nečemo!) Gosp. Koblar končajoč klici: Če niste z nami zadovoljni, no pa si osnujte drugo društvo, jaz Vam čestitam k temu!

(Konec prih.)

Iz odseka za katoliško narodno organizacijo.

— 30. avgusta.

(Konec.)

Drž. posl. dr. Anton Gregorčič iz Gorice: Tako kakor povsod po Slovenskem, ujemamo se tudi ob mejah z načeli, katere naglaša kat. shod in če bi se nasprotniki našega naroda držali teh načel, ne imeli bi tako težke borbe za obstanek. Tudi v nas je želeti, da bi se na podlogi teh načel zdjedili v korist narodnemu napredku. Nekdaj so se vsi Slovenci borili jedini in složni, zdaj pa to ni več. Uzroki so različni. Na Goriškem, mislimo, da je razdor v načelih, a to ni res, v načelih ni nikake

*) Nota bene! — kedar bode urednik velečastni in velenzorni dr. Iv. Šusteršič!

Opom. ured.

To se je vršilo v hipu. Nepopisna zmeščava nastane: jedni hité pomagat vojvodi, ki je s svojo krvjo močil cerkvena tla, a bil že mrtev, drugi kriče in bité na prostu, mej zadnjimi tudi zarotniki. Visconti in Olgati srečno ubežita, a Lampugnani se zaplete v dolga krija navzočih dam, pade na tla ter pod udarci vojvodskih gard izdihne svojo dušo.

Visconti in Olgati sta bežala na prostoto ter klicala ljudstvo k svobodi, a zaman, nihče se ni zmenil za republiko. Viscontija čez dva dni zasadio ter ga na lici mesta razsekajo.

Olgati skrije njegova mati pri necem duhovniku, a bil je neoprezen ter se prezgodaj pokazal na dan. Vjeli so ga in peljali v ječo. Tu so ga na neusmiljen način trpinčili, da bi kacega sokrivca imenoval; slednjič ga na mučen način usmrtiljo.

Tako je končala Milanska zarota l. 1476 — ne da bi koristila domovini.

Plemstvo in meščanstvo je upognilo svoj tilnik ter brez ugovora pripoznalo Sletnega Ivana Galeazzo Sforza — sina umorjenega trinoga — za svojega vojvoda.

„Preostaja nam še nekaj.“ dé tužnim glasom Olgati. „Mogoče, da nam spodleti, mogoče, da se danes zadnjikrat vidimo. Vzemimo slovo.“

Bil je veličasten trenutek, ko se je šest rok združilo v trdno zvezo, ko je troje mladih srce jemalo slovo — morebiti za večno.

Jutranja zora rudečila je Milansko nebo, ko so zarotniki vsak po drugem potu hiteli na svoje domovanje.

IV. Maščevanje.

Napočil je 26. gruden, drugi božični praznik l. 1476. Po Milanskih ulicah se je gnetla praznično oblečena množica. Od palače Sforze do stolne cerkve stali so helebardirji v špalirju ter pričakovali vojvodo. Po oknih palač in hiš, mimo katerih se je imel sprevod pomukati, bila je glava pri glavi, željno pričakajoč svojega — trinoga. Zdaj se začujejo v daljavi bojne trombe, oznanjujoč, da se bliža vojvoda. Množica se je valila sem in tja, kakor morski valovi, kadar jih podi vihar. Helebardirji so komaj red vzdržavali, rabiti so morali svoje helebarde, da so tega ali onega silnega prisnili nazaj.

Počasi se je pomikal sprevod, na čelu mu

vojvoda. Za njim so stopali plemenitaši, najvišji dvorniki, zastopniki ptujih mest in drugi.

Dosprevši v stolno cerkev, ki je bila krasno ozaljšana in polna pobožnega, a še več radovednega ljudstva, gre Galeazzo Maria do vzišenega prostora, na katerem je bil napravljen nekak prestol. Nižji od prestola bili so stoli za spremstvo. Navzoča je bila telesna straža, vojvodovi strelec na lok, dvorni uradniki, plemstvo in Mantuanski in Modenski poslanec.

Pričela se je slavnost, ki se je zvala: „Festum bombycis igniti a coelo templi descendenter“, pri kateri se je od cerkvenega stropa spuščal velik svilnat, pa goreč balon, mej tem ko so duhovniki prepevali: sic transit gloria mundi.

V trenotku, ko se je balon niže in niže pomikal, in ko se je po cerkvi razlegalo: „tako gine veličastvo sveta“ pozdravi Lampugnani vojvodo z levico, kakor bi hotel česa prositi, a z desnico potegne bodalo ter je zasadil vojvodi zaporedoma v bok, grlo in prsa. Ko Visconti in Olgati to vidita, pribitita, kakor bi hotela vojvodi pomagati ter mu zasadita svoja bodala v prsi.*

* Zgodovinsko, pr. Schl. 9. B.

razlike, pač pa v presojevanji in v sredstvih. Govornik nikakor ne more trditi, da bi se mej Slovenci potoma in vedoma izpodkopavala vera. Znabit je kdo svoje posebno prepričanje, a tudi v še tako lepem vrstu je kaj plevela, in vendar ne bode nihče hotel zaradi malega plevela uničiti ves vrt. Če bi se spoštovalo nasprotniško prepričanje, že bi bilo malo menj zbadanja in zabavljanja, a več ljudzni in pozabljivosti, dosegla bi se sloga.

Mej tem govorom je bilo mnogo odobravanja, a tudi mnogo protestovanja, tako, da je govornik moral prositi miru, in čuli so se klaci: Sloga ni mogoča!

Oglasil se dr. Pavlica iz Gorice, češ, da narod je jedin, če je kdo ločil se od naroda na podlogi novih načel, ni smeti še reči, da narod ni jedin. Narod je jedin, mi nismo krivi, da so se nekateri ločili. Res, noben vrtnar nima vrta brez plevela, a če plevel ruje, je to dobro delo. Govornik izjavlja v svojem in dr. Mahniču imeni, da je pripravljen v sporazumljene. Prepričan, da sprejmec program kat. shoda. Drugo je ljudstvo, drugo kričati. Žal, da je dandanes malo značajev, da neče nihče stopiti v prvo vrsto. Govornik predlaže dodatek prvi resoluciji: katoliški shod izjavlja, da njegov program ni kriv razpora, ampak načela, zanešena od drugod.

Ta govor je provzročil burno, ostentativno odobravanje, kakor bi res izbrisal ves dobr utis prejšnjega govora.

Urednik g. Gabršček iz Gorice nasvetuje, naj se resolucija jasno glasi, da zahtevamo ravno-pravnosti v vseh uradih, bodisi državnih, avtonomnih ali tudi cerkevih.

Župnik Puc iz Hrenovic nasvetuje, naj se v resoluciji izreče, da se obžalujejo krivice, ki se dešajo po raznih deželah slovenskih narodu, zlasti pa manjšinam.

Kapeljan g. Peter Bohinjec želi ravnopravnosti tudi v cerkvi, a dr. Pavlica takoj pobija ta nasvet, češ, da ta „ljudski shod“ nima pravice utikati se v cerkvene reči, da tu ni ničesar svetovati, ampak je krajiš pot, če se obrnemo do škofov samih; do sedaj smo vsaj v cerkvi imeli mir, če se pa ta dodatek sprejme, potem miru ne bode niti v cerkvi. (Burno odobravanje.)

Poročalec dr. Šusteršič se neče lotiti Goriškega vprašanja, češ, ne pozna teh razmer, ker niti nikoli na Goriškem bil ni. Omeniti pa hoče razkola na Kranjskem. Mnogi trde, da tu razdori ni načelen, da so ga zasejali le nekateri poredni pritlikavci. To pa ni res, boj gre za načela. (Burno odobravanje in klaci: ni res!) Jedna stranka zagovarja stari slovenski program, druga ga taji in se je poprijela načelu, nasprotnih veri. (Burno odobravanje in klaci: ni res!) Papež Pij IX. zavrgel je liberalna načela. S tem nam je dano stališče in čim odločneje je zagovarjam, tem bolje. Kristus, naš uzor, ni poznal oportunitete, on ni sklepal kompromisov, ni se klanjal svetnim mogotcem, ni v tempelu skrunilja objel, ampak ga z bičem iztiral. (Burno odobravanje). Vzlic temu se nibče ne upa reči, da Kristus ni bil ideal. Liberalci naši pravijo: Mi smo tudi katoličani, dejanja njihova so temu nasprotna. Mi jih sodimo po dejanjih, po sadovih. Z dejanji mora vsak dokazati, da je katoličan, potem je naš. Mi ne smemo oči zapirati, ko nosijo nasprotniki laž in obrekovanje v narod. Tu zapirati oči, je in diferentizem, je brezbržnost. Fakta kažejo, da so naši slovenski naprednjaki res liberalci. Ko se je osnovalo v Ljubljani katoliško politično društvo niso nasprotniki drugemu ničemur ugovarjali, kakor našu katoliško društvo, a „Slovenskega društva“ pravila se odlikujejo po tem, da v njih ni besede o verskem napredku. Oni vedno trdijo, da vera ni v nevarnosti. Ko je imelo „Slovensko društvo“ prvi shod, bil je prvi sklep: Slovenci se strinjam po polnoma s sedanjim šolskim zakonom. Nasledek temu je, da sta v dež. zboru dva slovenska kluba. (Klaci: Trije!) V tretjem so le nekateri generali brez armade. (Smeh in Dobro-klaci). V radikalnem klubu sedé večinoma poslanci, ki so bili voljeni na katoliški program. Pri bodočih volitvah — tako upamo — zmagala bode katoliška stranka. Kako so radikalci naklonjeni katoliški stvari, vidi se iz tega, da so odšli iz deželnozborske dvorane, ko je bilo glasovati o pohlevno zasnovani resoluciji za versko šolo. Tedaj se je bilo batiti, da bodo nemški poslanci zavrgli resolucijo. Zato so nekateri radikalni poslanci ostali v dvorani in glasovali za resolucijo, a le pod pogojem, da se o njej nič ne

govori. (Smeh.) Mi smo pripravljeni vse odpustiti, če hočejo z nami delovati na verski podlogi. Jedinost je mogoča le na podlogi jedinstva v načelih. Odločno in načelno delovanje ima največ upa do zmage. — Govornik razpravlja potem o nasvetovanih dodatkih potem pa se začne glasovanje. Prva resolucija se vzprejme z dodatkom dr. Pavlice, predloga gg. Gabrščeka in župnika Puka pr se odklonita.

Popoludne se je nadaljevala seja. Predsedoval je, ker je bil predsednik zadržan, podpredsednik dr. Gregorčič. Prisluh se je podrobna debata o 2. odstavku nasvetovanih resolucij; v njem se naštevajo razna „katoliška narodna društva“, katerih poslovanje naj shod povhalno odobri.

Profesor dr. Mahnič nasvetuje naj bi se pred „i. t. d.“ uvrstila tudi katoliško politična čitalnica v Čepovanu.

Dr. Gregorčič, kateri odda predsedstvo gosp. dekanu Komparetu, pravi, da neče staviti doslovne predloga, a omenil bi še nekatera društva, katera tudi izvrstno delujejo na katoliški narodni podlagi, tako „Zavez“ v Brdih, „Slovenski jez“ v Podgori, v Gorici pa društvo „Sloga“ ki je nastalo vsled kompromisa iz društva „Gorica“ in „Soča“; „Sloga“ izvrstno deluje, ustanovilo je otroški vrt in deklisko šolo v Gorici. (Klaci: Ad rem! ad rem! To ne spada k stvari!) Dr. Gregorčič nadaljuje: No, če nečete, opustim daljno razpravo, a mislil sem, da se omenjajo tudi ta društva, ker delajo v verskem duhu! (Dr. Mahnič klaci: Pa malo!)

Dr. Mahnič se izjavlja, da teh društev ni imenovati v resoluciji 2. Društvo „Sloga“ je nesrečno dete, katero je rodil vsled kompromisa katoliški liberalizem. „Sloga“ ni bila nikdar odločna za katoliško stvar in je imela za glasilo „Soča“ (Dr. Gregorčič: to ni res!) katera je delovala proti slovenskim škofovom, obsodila njih znano okrožnico. „Sloga“ ni storila ničesar za I. slov. katoliški shod in katoliški goriški so morali sami prirediti pripravljalni shod zato. Niti Lichtensteinovega šolskega predloga ni „Sloga“ podpirala, toraj je dr. Mahnič zoper to, da bi se to ali katero koli drugo društvo, razun Čepovansko, imenovalo v resoluciji.

Dr. Gregorčič naglaša da „Sloga“ stoji na katoliški podlagi.

Dr. Mahnič odvrne da se je „Sloga“ samo v dotedanjem paragrafu pokatoličanila, v dejanji pa nikdar.

Škofov kapelan g. Šiška nasvetuje, naj bi se tu izpustil pridevek „i. t. d.“ in naj bi se postavila kar pika.

Poročalec dr. Šusteršič pravi, da mu je stališče prav lahko. Predlog g. Šiške sega predaleč in se mora njemu on protiviti. Še mnogo društev je, ki niso na katoliški podlagi, ali kdor je dobре volje, naj stopi k nam.

Sprejme se oddelok drugi z dostavkom dr. Mahnič-a, predlog g. Šiške da je izbrisati „i. t. d.“, se odkloni.

K tretjemu delu resolucije o katoliški narodni organizaciji, ki narekuje poslovanje stalni komisiji za II. slov. katoliški shod, oglasi se dekan gospod Kompare in naglaša, da bi bilo organizaciji privzeti tudi brate Hrvate, kajti treba je Slovencem iskati zaveznikov, kakor pred 350 leti za boj proti Turčini. S Hrvati je nam Slovencem treba postopati solidarno, kajti tudi na Hrvatskem posebno mladina želi katoliške stranke. Kaplan g. Šiška je proti temu predlogu, omejiti se je treba na shodov program, a ta je strogo slovenski.

Gospod prof. Komljanec pa misli: Če je shod izrazil svoje simpatije Nemcem v Moguncu, zakaj bi tega ne storil tudi Slovanom v Avstriji, zakaj bi se ne sklical katoliški shod iz vseh slovenskih pokrajin v Avstriji?

Kaplan g. Šiška pravi, da tu ni govor o simpatijah, ne gre pa segati preko slovenskih mej. Občni katoliški shodi itak nimajo nikakoga praktičnega vseobčnega sadu. Ako zboruje avstrijski katoliški shod na Dunaju, pridejo skoraj zgolj na vrsto težnje doljnje Avstrijske, v Linetu naglašali so se težnje gornje Avstrijske. Kje smo mi, kje pa so Čehi in Hrvati, ne ukvarjajmo se toraj z uto-pijami!

Kaplan dr. Krek pravi, da so l. 1889. na katoliškem shodu na Dunaju razni Slovani naglašali poto, kako povzdigniti sijaj katoliške cerkve v Slovanih, da so se mej drugim priporočale katoliške misije na Ruskem itd. Misel vseslovenska je pač potrebna, dobra, a vse dobro zmaga, če tudi čez 300 let. (Živahnodobravanje.)

Dr. Mahnič: Liberalstvo na Slovenskem se je že tako utrdilo, da bode katoličanom treba najmenj dvajset let, predno bo iztrebljeno. Najprvo je treba smeti pomesti iz hiše in tu imajo katolički na Slovenskem zdaj dosti opraviti. Na Hrvatskem spi vsa katoliška zavest; ko se bode začela gibati, takrat bodo Slovenci radovoljno prisločili.

Poročalec dr. Šusteršič izjavlja, da je sprožil lepo idejo g. Kompare, a sedaj je premnogo dela katolikom v lastni slovenski hiši in odločno je pometati pred našim pragom. „Slovenski katoliški odbor“ imel bode teško nalogo kajti mnogo oči glede na njega in moral bode jako pametno delati ako bode hotel imeti eksistenco. Ravnati bode tako previdno in to tako, da če bi v delovanje odbora hotela poseči vlada, napraviti bi morala že „Staatsstreich“. Če smo pozdravili nemški katoliški shod je to popolnem pravilno, kajti katoliški nazori so jednaki, so li nemški ali slovenski. Ko bodo Hrvati sklicali katoliški shod, z veseljem jih ne boderemo le pozdravili, ampak hiteli k njim, da se pobratimo. Konečno priporoča, da se sprejme 3. del resolucije, kakor je tiskan. Temu zborovalci pritrde in seja se o 3/4 na 6. uro sklene.

Domače stvari.

(Novi deželnih predsednik kranjski) bode — tako vsaj je raznešena govorica iz verodostojnega vira — sedanji dvorni svetnik v Gradiču, grof Chorinsky.

(Za „Sokolov“ izlet v Jesenice) dovolilo je vodstvo državnih železnic za nedeljo 11. t. m. poseben vlak. Čas odhoda in vožne cene naznanili boderemo jutri.

(Iz pred porotnega sodišča.) Pri včerajšnji obravnavi, ki se je končala ob 8. uri zvečer, zatožena sta bila Massimo Venturini in Giuseppe Rumiz, da sta izdajala ponarejene petdesetake, in to pri trgovki Pregl, pri klobučarju Sokliču in v gostilni Šusteršičevi v Ljubljani. Petdesetaki so, kakor pravi kovinski urad na Dunaju, res izvrstno ponarejeni. Zatoženca pravita, da sta osem petdesetakov kupila za 90 frankov v Manianu; tri sta izdala, pet pa so jih našli še pri njih. Poročniki so oba obtožena jednoglasno krivimi spoznali in obsojen je bil Massimo Venturini na osem let težke ječe in Giuseppe Rumiz na šest let težke ječe, pri obeh poostrene s postom. Ko sta zatoženca zaslišala sodbo, prosila sta, naj bi jih oddali v kaznilnico v Gradiško.

(Tedenški izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine Ljubljanske) od 21. do 27. avgusta 1892. Novorojencev je bilo 17 (=28.5 %), umrlih 20 (=33.5 %); mej njimi za tifuzom (legarjem) 2, za grižo 5, za dušljivim kašljem 1, za vratico (davico) 1, za jetiko 5, za različnimi boleznimi 6. Mej umrlih je bilo tujcev 8 (=40 %), iz zavodov 10 (=50 %). Za infekcijoznimi boleznimi so oboleli za škaratico 1, za tifuzom 2, za grižo 10, za oslovskega (dušljivim) kašljem 5, za vratico 1, za noricam 1 oseba.

(Gospodarska borba.) Brnski „Hlas“ pozivlje Čeha ponosno na gospodarskovo borbo proti Nemcem. Posebno kmetje morajo se držati gesla „Svoji k svojim“. — Tudi pri nas bi bilo dobro, če bi se v tem oziru postopalo prav odločno. Marsikateremu strastnemu kričalu v nasprotnih vrstah, ki živi od slovenskega naroda, zmanjalo bi kmalu sape, da izostanejo slovenski groši. Posebno v nekaterih naših potujčenih mestih in trgih bi bil ta recept kaj zdrav in bi delal čudež, ako ga vporabljamo brezozirno.

(Volilski shodi.) Državni poslanec g. dr. Lavoslav Gregorec poročal bode o svojem delovanju v parlamentu dne 11. septembra v Mali nedelji na vrtu g. Blaža Korošca in poznejše nedelje Še na Ptuj in na Slatini.

(Bralno društvo v Ponikvi) na Spodnjem Štajerskem ima v nedeljo 4. t. m. ob 3. uri popoludne svoj prvi občni zbor v gostilnici g. Podgoršeka. Poleg navadnih točk je na vstopu slavnostni govor in deklamacija. Po zborovanju petje in prosta zabava.

(Konjska dirka) vrši se dne 11. septembra v Žalcu. Vabijo se posestniki in prijatelji konjarstva, katerim je mar za povzdigo te stroke kmetijstva.

(Strel.) Na Velikem vrhu pri Rogatcu je viničar Janez Butolen streljal v torek, da „prežene nevihto“, toda strelivo mu je padlo na streho in v

hipu sta gorela in tudi pogorela hiša in gospodarsko poslopje.

— (Telefonska proga Trst-Dunaj) je popolnoma dodelana. Zadnje poskušnje izvršile so se prav dobro in se je govorilo mej Trstom in Dunajem. Vsaka beseda čula se je jasno in odločno. Torej ni nobenega zadržka več in se bode proga odprla lahko ob določenem času, to je 15. t. m. Plačalo se bode 1 gld. 50 kr. za tri minute. V Trstu bodo dve postaji za govorjenje, prva v brzjavnem poslupji, druga v Tergestetu. Ako se ogliši 50 naročnikov, dobiva vsak svoj poseben aparat. Proga Dunaj-Trst bodo najdalja direktna telefonska proga v Evropi.

— (Popravek.) V včeranji notici o imenovanju g. Wallanda vrinila se je pomota. Gospod Anton Walland, vladni oficijal imenovan je pri stavom pomožnih uradov pri c. kr. deželnih vladah (ne pri dež. sodišči) z naslovom ravnatelj.

— (Razpisane službe) Na Koroškem razpisana je učiteljska služba pri Jezeru in podučiteljski službi v Železni Kaplji in v Štebnu na Zili.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Kranj 1. septembra. Svojemu nekdanjemu dušnemu pastirju gosp. Koblarju, izbornemu, neustrašnemu zagovorniku družbe sv. Cirila in Metoda kličejo trikratno Slava!

Senčurski narodnjaki.

Lvov 2. septembra. Osobni promet železniških vlakov, dohajajočih po noči iz Rusije, ustavljen je zaradi kolere.

Budimpešta 2. septembra. Vlada prepovedala uvažanje in prevažanje vseh iz nemških pristanišč, iz Antwerpna ali Havrea došlih rečij, s katerimi bi se mogla zanesti kolera.

Kraljevec 2. septembra. Danes podrl se je velik oder. Dvanajst osob zasutih. Tri so rešili, drugi so umrli.

Peterburg 2. septembra. V raznih gubernijah bilo zadnje dni 2455 slučajev kolere; 1316 osob umrlo.

Washington 2. septembra. Za vse izseljence prevažajoče ladije določena dvajset-dnevna in če treba tudi daljša karantena. Za ladije, ki so sedaj, na morji, izda se posebna naredba.

Umrli so v Ljubljani:

31. avgusta: Marija Leban, delavčeva hči, 3 meseca, Opekarška cesta št. 2, katar v črevih.

V deželni bolnici:

31. avgusta: Jožef Jurkovič, črevljar, 35 let, sepsis. — Reza Koželj, gostja, 78 let, marasmus.

Puške, ki se spredaj in zadej bašejo, s sekalnim bajonetom

kacih 80 komarov, za loč, poljske čuvaje in sobne dekoracije pripravne, možno je dobiti **prav po ceni** pri

Ludoviku Strizel-u, trgovcu s premogom
v Ljubljani, na Sv. Petra cesti št. 37.

Isti proda tudi

dva odprta jednouprežna vozova, jeden kočirski phaeton in par angleških konjskih oprav

vse v najboljšem stanu in po tako nizki ceni. (986-1)

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Močrina v mm.
1. sept.	7. zjutraj	737.3 mm.	14.8°C	sl. svz.	jasno	0.00 mm.
	2. popol.	736.1 mm.	28.4°C	sl. jzh.	jasno	0.00 mm.
	9. zvečer	737.5 mm.	18.6°C	sl. vzh.	jasno	0.00 mm.

Srednja temperatura 20.6°, za 3.6° nad normalom.

Dunajska borza

dné 2. septembra t. l.

	včeraj	danes
Papirna renta	gld. 96.20	gld. 96.25
Srebrna renta	95.85	95.80
Zlata renta	113.85	114. .
5% marčna renta	100.35	100.40
Akcije narodne banke	998—	998—
Kreditne akcije	314.50	314.75
London	119.80	119.60
Srebro	—	—
Napol.	9.49 1/2	9.49 1/2
C. kr. cekini	5.69	5.69
Nemške marke	58.60	58.60
4%, državne srečke iz l. 1854	250 gld.	140 gld. — kr.
Državne srečke iz l. 1864	100 "	183 " 75 "
Ogerska zlata renta 4%	—	111 " 60 "
Ogerska papirna renta 5%	—	100 " 35 "
Dunava reg. srečke 5%	100 gld.	122 " 75 "
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	—	117 " 50 "
Kreditne srečke	100 gld.	188 " 25 "
Rudolfove srečke	10 " 24	50 "
Akcije anglo-avstr. banke	120 "	151 " —
Tramway-društ. velj. 170 gld. a.v.	237 "	—

Zahvala.

Vsem dragim prijateljem in sorodnikom izrekamo za mnoge dokaze sočutja ob dolgi bolezni in smrti preljudbega in nepozabnega soproga in očeta, gospoda

A. Stepica

župana v Višnji gori itd.,

kakor tudi za lepe vence in krasne trakove najprisrejšo zahvalo. Sosebno pa se zahvalimo vrečastiti duhovščini, g. c. kr. okrajnemu glavarju J. Grilu, gg. c. kr. uradnikom sploh, občinskemu svetu, gasilnemu društvu in gg. pevcem za ganljivo petje.

Višnja gora, dne 1. septembra 1892.

(985)

Žalujoči ostali.

Notarski uradnik

z ečletno prakso, samostojen delavec, z dobrimi sprijevali, slovenskega in nemškega jezika popolnoma zmožen, z lepo in hitro pisavo,

išče službe.

Natančneje pove iz prijaznosti upravnštvo Slovenskega Naroda. (986-1)

Iščejo se:

2 gospodinji; več fluih in preprostih kuharic za tukaj, Trst, Zagreb, Puli, Zader; več deklet in kuharic za vse (jedna za Reko); 3 hišine za Ljubljano, Trst, Gradec, 8—10 gld.; kuharica za župnika, 8—10 gld.; dekle za boljša dela za Opatijo; pestunja za tukaj, 8 gld.; komi; 2 kočičja. Izvratne službe; ustrop takoj in v 14 dneh. — Več se izve (987) v pisarnici **G. Flux**, na Bregu št. 6.

Bicikel „Safety“

popolnoma nov, s prima votlim obročem (Polsterreifen), proda po ceni **Ivan Seunig** v Ljubljani, trgovina z usnjem, Stari trg št. 7. 968—3

V vseh odvetniških poslih izurjen, slovenskega in nemškega jezika v besedi in pisavi zmožen

solicitator

išče službe, eventuelno tudi za **pisarja**.

Več se izvē pri upravnštvu „Slovenskega Naroda“. (981—2)

Kazenski zakon

Kazenski pravdni red

za

gospode juriste in druge

dobivata se v slovenskem jeziku

(v usnje vezano)

v „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani.

Cena 3 gld. in 2 gld. 80 kr.

Prodaja drv.

Anton Kobi z Brega pri Borovnici bode dné 5. septembra t. l. dopoludne ob 9. uri prodajal **300 sežnjev bukovih**, popolnoma suhih, in **200 sežnjev** še le pripravljenih, po 36" dolgih drv Jerneja Sveté-ta iz Brezovice. — Drva se bodo oddajala najmanj po 50 sežnjev skupaj, na mestu „Pod Strmcem“, na javni dražbi proti gotovi plači. Prodajalec bode na svoje stroške speljal drva na kolodvor v Borovnico. (988—2)

Izborno proti boleznim želodes
Rogaška deželna kiselina
Štajerska Tempeljska Styrijska slatina.
V novo zgrajenem polnilnem rovu od neposrednega dotoka iz vrelca.
Dobiva se: Pri slatinarstvu v Rogatcu in na Slatini in pri glavnih založnikih v Ljubljani: Michaelu Kastnerju in Morica Wagnerju vdovi, kakor tudi v vseh prodajalnicah mineralnih vod, v specerijskih prodajalnicah in droguerijah, ki so na dobrem glasu, ter v lekarnah. (478—6)

RAZPRODAJA
konfekcijske zaloge za gospode in gospe
ki sva jo prevzela od M. Neumann-a (984-2)

po tako znižani ceni.
GRIČAR & MEJAČ.

NOVO!

Dva smešna češka, trdno narejena, oblečena kot herkula, borita se, držeč se za roke, da kaj smešnejšega še ni bilo videti. To se lahko in gotovo izvršuje brez vsakršne priprave, tako da more tudi najmanjši otrok sam oživiti igračo. Ako hočete sebi in svojim otrokom narediti veselje, prosim, počastite me s svojim obiskom. Ta igrača vzprejeta je bila povsod z največjim odobravanjem. Cena paru **50, 60 kr.**, boljše vrste iz papir-maché **1 gld.** in **1 gld. 20 kr.**, iz stisnjenega papirja prve vrste **1 gld. 50 kr.** in **2 gld.**, večji komadi **3 gld.** Prodajalo se bode le malo časa **—** v Tonhalle.

Ad. Rissmann,
lastnik mnogih častnih diplom.